

ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ КАФЕДРИ АНАТОМІЇ З КЛІНІЧНОЮ АНАТОМІЄЮ ТА ОПЕРАТИВНОЮ ХІРУРГІЄЮ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

Полтавський державний медичний університет
(м. Полтава, Україна)

Вступ.

Стратегічний курс України на європейську інтеграцію потребує проведення дієвих кардинальних соціально-економічних реформ у всіх сферах суспільного життя. Реформування освіти та медицини є складним, але вкрай актуальним завданням на шляху входження до європейської спільноти. Тому медичні виші України на сьогодні повинні провадити свою діяльність з урахуванням реформ, які відбуваються і в галузі освіти, і в практичній охороні здоров'я, а також зберігати конкурентоспроможність на вітчизняному та світовому освітньому ринку. Пристосовуючись до нових умов, Полтавський державний медичний університет, постійно працює над удосконаленням освітнього процесу. Осторонь цього не залишається і кафедра анатомії з клінічною анатомією та оперативною хірургією, яка попри давню історію та славні традиції, завжди працює над реалізацією покладених на неї завдань з урахуванням інноваційних освітніх досягнень відповідно до вимог сучасності.

Мета дослідження.

Проаналізувати зміни, які відбулися за різними напрямками діяльності кафедри анатомії з клінічною анатомією та оперативною хірургією під впливом освітніх інновацій протягом 2015-2022 років.

Основна частина.

Кафедра анатомії з клінічною анатомією та оперативною хірургією була утворена 01.07.2022 року шляхом реорганізації кафедри клінічної анатомії і оперативної хірургії. Потреба у реорганізації кафедри виникла у зв'язку із реалізацією у Полтавському державному медичному університеті нових освітньо-професійних програм, появою нових освітніх компонент та зміні обсягу навчальних дисциплін, які вивчаються на кафедрі, у загальній структурі. Зміни у навчальному процесі вимагали від колективу кафедри ще більше уваги приділяти осучасненню освітнього процесу, робота над яким протягом останніх років відбувалася постійно. На сьогодні місія кафедри відповідає стратегічній меті вищої медичної освіти України та місії Полтавського державного медичного університету і полягає у формуванні високоосвіченого, конкурентоспроможного фахівця в галузі охорони здоров'я, здатного до інноваційної діяльності, неперервного професійного розвитку та навчання впродовж життя. Колектив кафедри завжди активно провадить навчальну, методичну, наукову, організаційну та виховну діяльність.

Навчальній діяльності науково-педагогічний колектив кафедри завжди приділяв особливої уваги. Протягом останніх років невід'ємною складовою навчального процесу стали інноваційні методи на-

вчання. Викладачі кафедри постійно працюють над розробкою та методологічним супроводом інноваційних технологій навчання, використовуючи у своїй роботі сучасні технології педагогічного менеджменту. Результати інноваційної роботи науково-педагогічних працівників кафедри постійно впроваджуються у навчальний процес. Оцінювання їх ефективності проводиться шляхом фідбеку зі здобувачами освіти [1]. Важливим напрямом у підготовці здобувачів освіти також є поєднання наукових досліджень і навчання: здобувачів освіти беруть участь із виступами на наукових форумах різних рівнів.

Значно модернізувати освітній процес дозволило використання мультимедійних мобільних комплексів «Оніко», до програмного забезпечення яких входять ліцензійні анатомічні програми з можливостями вивчення топографо-анатомічних аспектів та віртуального проведення оперативних втручань. Завдяки ним здобувачі освіти мають можливість детальніше ознайомитися з різними анатомічними структурами та органами людини. 3D моделювання дозволяє розглядати як окремі ділянки організму людини, так і виділити окремий орган, судину чи нерв. Анатомічні об'єкти можна покрутити, обернути на 360°, побачити в розрізі та зазирнути всередину. Повна 3D візуалізація демонструє особливості топографії, кровопостачання, іннервації та інші морфологічні нюанси різних анатомічних структур організму людини. За допомогою комп'ютерних програм можна розглянути вроджені та набуті вади розвитку різних органів і систем, взяти участь у віртуальному виконанні лікувальних та діагностичних операцій, побачити зображення тканин, візуалізованих за допомогою рентгендіагностики, комп'ютерної або магнітно-резонансної томографії.

Завдяки інтерактивній мультимедійній системі викладач має змогу проводити контрольні заходи з тестовими запитаннями з будь-якої теми заняття, а програма автоматично оцінює кількість правильних відповідей, вираховує бал та вказує на помилки.

Технічні характеристики мультимедійних мобільних комплексів «Оніко» дозволяють також використовувати їх у дистанційному навчанні з наданням здобувачам освіти можливості працювати з віддаленого доступу.

Серед сучасних форм організації навчального процесу слід відзначити ділові ігри у формі навчальних операцій, які дозволяють здобувачам освіти із використанням потужностей навчальних операційних та операційної на тваринах, додатково обладнаної монітором реанімаційно-хірургічним ЮМ-300, пульсоксиметром ЮТАСОКСИ-200 та височастотним

діатермокоагулятором ДКХВ-300, відпрацьовувати техніку хірургічних втручань як на біотренажерах, так і на тваринах (кролях або в'єтнамських свинках).

У навчально-практичному центрі лапароскопічної хірургії кафедри здобувачі освіти мають змогу опановувати техніку виконання симуляційних ендоскопічних втручань на біотренажерах. Навчально-практичний кабінет лапароскопічної хірургії, обладнаний: манекеном тіла людини, лапароскопічним інструментарієм, монітором, відеокамерами, LED-підсвіткою, комп'ютерною технікою.

Залучення сучасних інтерактивних засобів і методів навчання не можливе без сучасної комп'ютерної техніки. Так на кафедрі активно використовуються комп'ютерні класи, які забезпечують тестування здобувачів вищої освіти, роботу з мультимедійними анатомічними програмами, особливо при забезпеченні навчання у змішаному форматі.

Усі 4 навчальні операційні кафедри обладнані сучасними інтерактивними засобами навчання: мультимедійними проекторами, демонстраційними екранами, затемненням, стаціонарними комп'ютерами, під'єднаними до Internet. Використання створених співробітниками кафедри мультимедійних презентацій дозволяють здобувачам освіти детальніше ознайомитися із просторовими взаємовідношеннями систем та окремих органів, розглянути можливі оперативні доступи та оперативні прийоми.

Серед інших інноваційних методів навчання слід відмітити інтерактивні та проблемно-орієнтовані лекції, використання мультимедійних презентацій, проведення практичних занять у формі клініко-анатомічних конференцій та у форматі "студент-викладач", метод кейсів, роботу з навчальними інтернет-платформами та комп'ютерними анатомічними програмами [2].

Із 2015 року співробітниками кафедри для здобувачів освіти бакалаврського та магістерського рівнів, а також для лікарів-інтернів було видано 3 підручники та 17 навчально-методичних посібників із грифом ЦМК МОЗ України або Вченої ради академії. Професорсько-викладацький склад кафедри брав участь у виданні національних підручників із клінічної анатомії та оперативної хірургії для здобувачів освіти медичних та стоматологічних факультетів. Питання навчально-методичної роботи співробітників кафедри

за цей період постійно висвітлювались у матеріалах науково-методичних конференцій, було опубліковано 25 статей з методики викладання морфологічних дисциплін.

У цей час паралельно на кафедрі активно велася науково-дослідна робота. Із 2018 року виконуються дві ініціативні науково-дослідні теми: «Закономірності морфогенезу органів, тканин та судинно-нервових утворів у нормі, при патології та під впливом зовнішніх чинників», № держреєстрації 0118U004457, керівник С.М.Білаш та «Експериментально-морфологічне обґрунтування дії нових шовних матеріалів, імплантів та покривних поверхонь на різні органи при використанні в експерименті та клінічній практиці», № держреєстрації 0118U004459, керівник О.М.Проніна. Було захищено 3 кандидатські дисертації, опубліковано 212 статей (із них 54 статті у журналах, які входять до наукометричних баз Scopus та Web of Science), 147 тез доповідей, 8 інформаційних листів, 7 монографій, 14 патентів, 8 нововведень. Співробітники кафедри брали участь у роботі 53 наукових конференцій в Україні та за її межами.

На кафедрі активно працює студентський науковий гурток, членами якого було опубліковано 45 друкованих робіт, представлено 37 доповідей на конференціях, де 25 студентів посіли призові місця [3].

Виховна робота зі студентами колективом кафедри проводиться як у навчальний, так і в позааудиторний час. Вона охоплює проведення тематичних виховних годин, присвячених військово-патріотичному, морально-етичному, правовому, трудовому, екологічному вихованню студентської молоді тощо, участь у загальнофакультетських та загальноуніверситетських виховних заходах. Цей напрямок роботи кафедри широко висвітлюється у новинах університету та на сторінці кафедри в інтернеті

Висновки.

Таким чином, протягом останніх років освітній процес на кафедрі анатомії з клінічною анатомією та оперативною хірургією зазнав суттєвих прогресивних змін, спрямованих на формування із здобувача освіти високоосвіченого, конкурентоспроможного фахівця в галузі охорони здоров'я, здатного до інноваційної діяльності, неперервного професійного розвитку та навчання впродовж життя.

Література

1. Honcharova OA, Maslova AV. Fidbek u systemi osvity: problemy ta perspektyvy. Pedagogical sciences reality and perspectives. 2021;83:42-4. [in Ukrainian].
2. Kulbashna Y, Iryna S, Zakharova V. Future Doctors' Professional Competence Formation in Medical Universities with Innovative Pedagogical Technologies. Open Journal of Social Sciences. 2019;7:231-242.
3. Bilash SM, Koptev MM, Pronina OM, Pyroh-Zakaznykova AV, Olynychenko YAO, Donchenko SV. Problemni aspekty praktychnoyi pidhotovky zdobuvachiv osvity z klinichnoyi anatomiyi i operatyvnoyi khirurhiyi na dodyplomnomu etapi. Visnyk problem biolohiyi i medytsyny. 2022;2.1(164):304-308. [in Ukrainian].